

Наукова економічна організація «Перспектива»

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ
РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

30 жовтня 2021 року

м. Дніпро

УДК 332.05(063)

С 91

Сучасні тенденції трансформації регіональної економіки:
матеріали науково-практичної конференції (м. Дніпро, 30 жовтня
2021 р.). – Дніпро: НО «Перспектива», 2021. – 96 с.

У збірнику представлені матеріали науково-практичної конференції «Сучасні тенденції трансформації регіональної економіки». Розглядаються загальні питання економічної теорії, фінансів та страхування, банківської справи, міжнародної економіки, економіки природокористування та охорони навколишнього середовища.

Призначений для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей, а також для широкого кола читачів.

УДК 332.05(063)

С 91

**Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників.
У збірнику максимально точно відображається орфографія і пунктуація,
запропонована учасниками.**

© Автори статей, 2021

© Наукова економічна організація «Перспектива», 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ НА ОСНОВІ ПОЛОЖЕНЬ НОВОЇ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ДЕНИСЕНКО М. П., ПАВЛЮК К. М.....	5
ЗАРОБІТНА ПЛАТА ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ ПОЛЩУК О. Ю.....	9

СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ПЛАТФОРМНОЇ ЕКОНОМІКИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ ПАНЬКОВА О. В.	13
РИНОК КУРЯЧИХ ЯЄЦЬ ТА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПАШКО С. О.....	18
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИНОГРАДНО-ВИНОРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ ТИМЧЕНКО К. С.	22

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

БРЕНДБУК ТА МАРКЕТИНГ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ, ЇХНІ СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19 ГРАФСЬКА О. І., ПЕРЕГІНЯК Т. І.	27
ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ ІВАНОВ В. Б., СТРЕЛЬНИКОВ Д. С.....	31
AWKWARD QUESTIONS IN CONSUMER SURVEYS: HOW TO CREATE AND WHAT TO AVOID LAZEVNYUK O. O.....	36
ЗАХОДИ З ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ РАЧИНСЬКИЙ О. В.	39
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ РОСЛИННИХ ЗАМІННИКІВ М'ЯСА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО АГРОБІЗНЕСУ СИВАК Н. С., СТАРІКОВ О. Ю.	44

СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

РОЛЬ ФІСКАЛЬНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ В СИСТЕМІ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ БУТРИМ О. В., ЗАРУБА Д. В.....	48
---	----

СЕКЦІЯ 5. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ
ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

БЛИЗНЮК В. В., ЯЦЕНКО Л. Д...... 53

ПРОФСПІЛКИ НА ЗАХИСТІ ГІДНОЇ ПРАЦІ
В УМОВАХ РОЗВИТКУ ПЛАТФОРМНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

КАСПЕРОВИЧ О. Ю...... 58

ПРОБЛЕМИ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ

МИКОЛАЙЧУК М. М., СЕКМЕДІНА Є. О...... 64

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ
СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

ПАТИНСЬКА-ПОПЕТА М. М. 69

СЕКЦІЯ 6. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

ЕКВАЙРИНГ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ
СУЧАСНОЇ ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ

ІВАНЮК А. С...... 73

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ІНСТРУМЕНТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ
РИНКУ НЕРУХОМОСТІ, ЇХ ЗМІСТ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

ПАСТЕРНАК Я. П., БАРВІНОК А. О. 77

СЕКЦІЯ 7. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

АНАЛІЗ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

ВАРЛАМОВА І. С., ЗАЧЕПИЛО Д. А...... 81

ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ
НА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

ЮДІНА М. І...... 83

СЕКЦІЯ 8. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

МЕТОДИ ПІДТРИМКИ ФОРМУВАННЯ
ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ТРАЄКТОРІЙ
СПІВРОБІТНИКІВ ІННОВАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ
В СИСТЕМАХ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ

ДУМА Л. В., ДАНИЛЮК І. В., МЕЛЕШКО Н. Я. 88

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВАХ

ЛЕГОШИНА О. Л. 92

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИНОГРАДНО-ВИНОРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

ТИМЧЕНКО К. С.

*аспірантка кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності*

*Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна*

Споживання вина в Україні завжди було традицією, хоча більшість експертів стверджує, що культура споживання вина в українців ще не розвинена порівняно із населенням країн Західної Європи. Нині рівень споживання вина в Україні становить близько 3,5–5,0 л вина на людину на рік, тоді як у провідних європейських країнах – 40–50 л.

Виноградарство і виноробство завжди були традиційними і високоприбутковими галузями в Україні, які на 10–12 відсотків наповнювали державний бюджет країни, а продукція цих галузей користувалася надзвичайним попитом як в країні, так і за її межами [1].

Сучасний стан у виноградо-виноробній галузі характеризується скороченням загальної площі виноградних насаджень, зменшенням валового збору винограду. Нині в Україні виробництво ігристого вина високої якості зосереджено в багатьох містах – Києві, Харкові, Одесі, Артемівську, Севастополі, Судаку. Ігристі вина готують резервуарною і пляшковою (в Артемівську і Новому Світі) технологією з витримкою від одного року до трьох років. Виробляють їх з добірних сортів винограду групи Піно, а також Аліготе, Рислінг, Фетяска та ін.

Говорячи про виноробство, слід мати на увазі, що галузь має ряд специфічних особливостей, які відрізняють її від інших галузей агропромислового комплексу. Перш за все, мова йде про повну залежність результатів виноробства від якості і кількості вирощеного винограду. У свою чергу, результати вирощування винограду – більш, ніж будь-яких інших рослин – залежать від кліматично-погодніх умов, стану ґрунтів, температурного режиму в окремі періоди вегетації і розвитку. Це вимагає особливо

ретельного підходу до територіального розміщення виробництва виноробної продукції, в тому числі в сортовому розрізі. Природно-кліматичні умови України з точки зору придатності їх для розвитку промислового виноградарства і, відповідно, виноробства, характеризуються великою різноманітністю, що дозволяє, згідно з останнім виноградним кадастром, виділити на території України 15 виноградарських зон (макрозон), які є основою для сорторайонування, і 58 природно-виноградарських районів (мікрозон) найбільшого поширення [3; 4].

Найбільше виноградарська галузь отримала розвиток на півдні України, в Запорізькій області і в західному регіоні (Закарпаття), на частку яких припадає 419,9 тис.т. виробленого в 2018 році винограду, що становить майже 92,1% від загальної кількості по Україні. Відповідно, саме в названих регіонах сконцентровані підприємства з переробки винограду на вино і на виробництво виноматеріалів.

Довгі роки, починаючи з далеких часів, у нас і в науці, і в виробництві існував розподіл на виноградарів і виноробів. Виноградарів цікавив тільки вал збору винограду, а ось винороби з зібраного (часом недостиглого винограду) повинні були виробляти високоякісні вина [5].

Основні проблеми виноробної галузі полягають у наступному:

- ускладнення економічних відносин виноробних підприємств із господарствами, які, проводячи реконструкцію чи розкорчування виноградників, різко скоротили площі під винні сорти;

- старіння технологічних ліній (ступінь зносу – до 60%) та нестача фінансових ресурсів для інноваційного оновлення;

- звільнення з підприємств кваліфікованих працівників – виноробів;

- несприятливі кліматичні погодні умови;

- застарілі виноградники [1].

Розміщення в господарствах переважно столових сортів винограду призвело до скорочення виробництва вина та винних матеріалів, сприяло дисбалансу на ринку збуту врожаю столових сортів. В даний час перед виноробними підприємствами виникли

невирішені проблеми, які негативно впливають на перетворення її на експорто-орієнтовану галузь промисловості.

Поряд із вищезазначеними чинниками, до основних проблем розвитку галузі слід віднести також значне зниження рівня механізації виробництва, відсутність системи підготовки та перепідготовки кадрів спеціалістів і робітників масових професій та інше.

Ще однією проблемою, яка заважає сталому розвитку вітчизняного виноробства в Україні, на наш погляд, є велика питома вага застарілих виноградників. Адже критичний вік виноградної лози в Україні становить лише 30–40 років (для порівняння: в країнах-лідерах виноробства – Франції, Італії і т.д. – в умовах сучасних технологій виробництва продуктивний вік виноградної лози досягає 50 і більше років). Отже, істотна частина виноградних плантацій в Україні сьогодні вже мало-продуктивна, а отже, не може бути ефективною у формуванні конкурентоспроможного виноградарства і виноробства.

Слід розуміти, що з кожним роком кількість таких виноградників на території України зростає, а значить, питання якнайшвидшого ремонту і відтворення виноградників вимагає негайного вирішення. І, в зв'язку з цим, не можна не виділити ще одну проблему, яка заважає відтворенню виноградних плантацій і сталого розвитку вітчизняного виноробства, а саме – недоліки в проведенні земельної реформи в Україні і земельному законодавстві. Після розпаювання земель, не отримавши права власності на землю, виноградарі сьогодні не ризкують вкладати кошти в розвиток цієї сфери враховуючи, що виноградники – це багаторічна культура з тривалим терміном окупності [3].

Внаслідок цього, частина виноградних плантацій сьогодні взагалі не обробляється, що, зрозуміло, негативно впливає на стан виноробства в країні. Щоб виправити ситуацію, на наш погляд, треба в найкоротші терміни привести земельне законодавство у відповідність з вимогами часу, з огляду на інтереси і держави, і сільгоспвиробників.

Окремо слід сказати про недосконалість матеріально-технічної бази виноградино-виноробних підприємств. Сьогодні вона характеризується високим ступенем морального і фізичного зносу основних фондів. Слабкий розвиток вітчизняних підпри-

емств по виробництві машин, агрегатів, допоміжних матеріалів для виноробства теж сприяє оновленню та технічного переозброєння виноробної галузі. Не сприяє розвитку українського виноробства і стан чинного механізму державного регулювання та державної підтримки виноградарства і виноробства в Україні. Зарубіжний і вітчизняний досвід показує, що виноробство, враховуючи свою специфіку, ніколи не зможе функціонувати без потужної державної підтримки. Мова йде про пільгове оподаткування, субсидування, спеціальних державних програмах розвитку галузі [2].

Як видно з проведеного дослідження, виноробство України, незважаючи на давні історичні традиції, сьогодні має нереалізований потенціал і знаходиться в стані сировинного, фінансового та ресурсного занепаду. Відновити свої позиції виноробної галузі заважає ряд факторів, як об'єктивних, так і суб'єктивних. Основними проблемами, характерними для сучасного виноробства України, є недостатня сировинна база – внаслідок як недосконалого сортового складу, так і значного віку виноградних плантацій, морально і фізично застаріла матеріально-технічна база виноградно-виноробних підприємств, наявність «тіньового» сектора виробництва. Недоробки діючого законодавства в питаннях оподаткування, землекористування виноградарсько-виноробних підприємств, відсутність повномасштабної державної підтримки галузі також не сприяють сталому розвитку виноробства в Україні.

Для усунення негативних явищ, властивих вітчизняному виноробству, на наш погляд, необхідні наступні кроки:

- формування та розвиток інфраструктури ринку продукції та сировини, що забезпечує дохідність промислових підприємств;
- створення сприятливого інвестиційного клімату, збільшення обсягу інвестицій та стимулювання інновацій;
- створення інформаційно-консультаційних служб для забезпечення зворотного зв'язку між виробниками винограду та виноробними підприємствами;
- освоєння наукових досягнень, розробка фінансування та стимулювання наукових організацій за впровадження інноваційних розробок;

– розвиток інтеграційних процесів з урахуванням регіональних особливостей [1; 4].

– врегулювання на законодавчому рівні економічно обґрунтованої вартості ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями з диференціацією відповідно до річних обсягів виробництва вина з власного винограду.

Важливим фактором підвищення конкурентоспроможності виноградарства та виноробної промисловості при закладанні нових виноградників, поряд з вирощуванням високоякісних столових сортів із тривалим терміном зберігання, має бути розвиток сировинної зони виноробства. Вирішення цього завдання можна здійснити на основі застосування комплексного науково-практичного підходу до розвитку виноградарства.

Важливим напрямом підвищення конкурентоспроможності виноградарства та виноробної промисловості є розробка механізму ринкового регулювання їх розвитку. Вона має орієнтуватися на реалізацію правових, економічних, соціальних, науково-технічних та інших заходів щодо створення гарантованих умов для формування товаропровідної інфраструктури та нарощування експортного потенціалу.

Література:

1. Виноробство в Україні, сучасний стан і перспективи. URL: <https://agropolit.com/blog/475-vinorobstvo-v-ukrayini-suchasniy-stan-i-perspektivi>.
2. Власов В.В., Белоус І.В. Стан і перспективні напрями розвитку виноградарства і виноробства. *Вісник аграрної науки*. 2015. № 5. С. 5–10.
3. Гаркуша О.Ю. Механізм регулювання розвитку виноробної галузі України : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03. Кривий Ріг, 2015. 250 с.
4. Кравчук А.О., Казанджі А.В. Проблеми та пріоритетні напрями розвитку виноградарсько-виноробної галузі України. *Економіка та підприємництво*. 2019. № 2 (107). С. 41–47.
5. Проблеми українського виноробства. URL: <http://quercus.com.ua/publikacii/2.pdf>.

- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1213-20#Text> (дата звернення: 20.10.2021).
3. Іванов В.Б. Тенденції розвитку теорії і практики управління організаціями: Монографія / За загальною редакцією проф. Ложачевської О.М. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 244 с. (власний внесок становить: Розділ 2. Четверта промислова революція та розвиток організації праці, с. 19–34). URL: http://lib.ntu.edu.ua/catalog/docs/management/Monograph_02_2021.pdf.
 4. Ivanov V.B. Modern tools introduction for work measurement in road transport. Materials of international scientific conference “Development of socio-economic systems in a global competitive environment”, Le Mans univercite, Le Mans, 2019, pp. 137–139. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/13330/1/Lisova_Laman.pdf.

AWKWARD QUESTIONS IN CONSUMER SURVEYS: HOW TO CREATE AND WHAT TO AVOID

LAZEBNYK O. O.

Postgraduate Student

of Department of Management and Marketing

European University

Kyiv, Ukraine

In our fast-moving world the goal of each enterprise is to keep its market position and further development. To achieve this, it is essential to understand who the target group of goods or services produced by enterprise is. The answers to this and accompanying questions can be found through market research. Secondary research involves the collection and processing of already published data, whereas primary research is based on getting the information that has never been made public before. Though secondary research is much easier to conduct, primary market research plays a key role in investing in market success of the enterprise.

Throughout many years the prominent method of primary market research has been consumer survey. This is the process of gathering the verbal data based on direct interaction of researcher with respondent on a socio-psychological level [1, p. 84]. Today nearly

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

м. Дніпро
30 жовтня 2021 року

Ум. друк. арк. – 5,58.
Замовлення # 7710-21. Папір офсетний.
Віддруковано з готових діапозитивів.
Наклад – 100 прим.

Надруковано у малому видавничому центрі
Наукової економічної організації «Перспектива»
а/с 5738, 49107, м. Дніпро
www.perspektyva.dp.ua